

GEBOEID DOOR GELD EN GOED

Inleiding GROEI: 18 januari 2006

Door: ouderling Ton Tanghe

Tekstgedeelte: Mattheüs 6 : 19 – 34

Jullie hebben me gevraagd om een inleiding hier bij Groei te houden. Het thema luidt **materialisme / christenen en carrière**. Ik heb me best even afgevraagd waarom vragen ze mij?! Ik heb maar geen antwoord op deze vraag gegeven en heb toegezegd, dit wel te willen doen. Veel te snel natuurlijk, want eigenlijk heb ik er geen tijd voor. Maar ja druk hebben we het allemaal, dus... dat mag geen reden zijn.

De titel heb ik verzonnen toen ik een mailtje van Tijmen kreeg. Ik moest denken aan ons 12 ½ jarig huwelijk. Tijdens ons feest kreeg ik een apart cadeau. Binnen de belastingdienst had ik carrière gemaakt en uiteindelijk was ik net overgestapt naar het bedrijfsleven. Een vriend had bij mij een boek uit de boekenkast gehaald, dat ik nog nooit had gelezen, de titel luidt: 'Geboeid door geld en goed!' Dit boek kreeg ik tijdens het hoogtepunt van de avond uitgereikt!

Het was een ludieke actie, maar gelet op het feit dat ik het nog weet, was het geen verkeerd moment om met die titel te worden geconfronteerd. Deze titel staat nu boven de inleiding van vandaag

Ik ben me gaan voorbereiden op deze inleiding, door te proberen mij een beeld te vormen bij het thema. Iedereen begrijpt dat dit een zeer ruim thema is, zodat we ons ernstig moeten beperken. Toch kwam ik er eerlijk gezegd niet direct lekker uit. Waar moet je beginnen... Ik heb eens wat 'rond' gelezen, maar toch niet echt een beeld kunnen vormen van het thema.

Ik wilde ook niet direct beginnen met de geijkte voorbeelden over druk zijn....., je hart er niet opzetten..... enz. Dit is om te beginnen te algemeen. Hier weten wij namelijk altijd onze antwoorden wel op. Bij deze beantwoording moeten we ons alleen afvragen of onze leer wel bij ons leven past. M.a.w. we kunnen het wel roepen, maar doen we het ook?

Je zegt heel eenvoudig: druk zijn je hoort niet anders..... ja, ja ik weet het wel ik zou meer dat en meer dat, maar ja het is wel moeilijk eigenlijk zou ik moeten veranderen!

Of

Ja, natuurlijk ik ben wel rijk ik heb wel een hoop dingen, ik ben er ook veel mee bezig maar dat mag ook in de bijbel zij ook heel veel rijke mensen kijk maar naar Abraham en eh... **één geluk ik zet er mijn hart niet op hoor!** We vergeten dan dat Abraham inderdaad rijk was, maar rondom de tent van Abraham heerste geen gebrek. Oplossing ben je rijk, ga dan maar buitenaf wonen.....(dan heb je niet zoveel mensen om je heen.... Die je moet onderhouden)

Toch zijn er praktijk voorbeelden genoeg, waarbij je aan je water voelt, of het goed of niet goed is, ik noem:

1. 70+er / mobieltje / middagslaap / handel weg.
2. Zaak overnemen / gezinsplanning / kan dat niet anders

3. Miljonair /Fax / copie / dubbeltje.
4. Legale / constructie / prachtige belasting besparing / oh. Joh prima kan allemaal naar het evangelie.

Kernwoorden in de opdracht, die ik heb meegekregen zijn: **materialisme** en **carrière**. Het lijkt mij goed om vooraf even de definities hiervan te geven, dan weten waarover we het hebben:

Materialisme:

Een levensbeschouwing gericht op het stoffelijke en op genot!

De huidige tijd heeft ons hier allemaal mee besmet. Ga maar eens bij jezelf na, hoe vaak je mensen beoordeelt op wat ze hebben /bezitten i.p.v. wie ze zijn.

Voorbeeld: Kantoor / rijke snobistische kerel komt binnen / dikke auto hoe behandelen we die of een zeer pover geklede rustige man komt binnen.

In de kerk: dikke directeur / arbeider uit de fabriek.

Carrière:

Goed, vooruitkomen, snel promotie maken. (snel promotie maken om het hoogst mogelijke te bereiken).

Ik wil bij de bespreking van onze uitgangspunten graag de volgende volgorde aanhouden:

1. Lezen Mattheüs 6 : 19 – 34;
2. Onze probleemstelling vanaf de bovenkant bekijken;
3. Deelvragen:
 - Omgaan met tijd en geld;
 - Mag een Christen rijk zijn;
 - tijdsbesteding.

Onze probleemstelling vanaf de bovenkant bekijken

Door onze probleemstelling vanaf de bovenkant te bekijken, dwingen we ons om te luisteren naar de bijbel Gods woord! We vervallen dus niet direct in praktijkvoorbeelden, maar we behandelen het onderwerp eerst vanuit de bijbel.

De bijbel zegt op heel veel plaatsen in het oude en nieuwe testament belangrijke dingen over ons onderwerp. Ook hier moeten we ons beperken. In dit licht wil ik ons richten op hetgeen de Here Jezus zegt, bijna direct nadat Hij zich aan het volk heeft gepresenteerd. In Mattheüs 5 – 7 maakt Hij de grondwet (= bergrede) van Zijn Koninkrijk dat gekomen is en komt bekend. Al hetgeen ik hierna daarover zeg moet je dan ook in dat licht zien. De bergrede moet je niet als allemaal losse elementen / opmerkingen zien, maar als één geheel en in samenhang met de komst van Zijn koninkrijk.

Lezen Mattheüs 6: 19 – 34!

We knippen het gelezen gedeelte even in vier stukken:

1. Schatten op aarde;
2. Uw loon in de Hemel;
3. Mammon;
4. De zorgen van het leven.

Schatten op aarde

De Here Jezus waarschuwt ons vanaf het begin voor allerlei zonden die de relatie met de vader, de Here God, verstoren. Schijnheiligheid is daar één van, daarover sprak Hij in het voorgaande gedeelte. Nu behandelt hij twee andere vormen van bedreiging voor de relatie tussen Vader – en kind.

1. Het bedrog van de rijkdom Mt. 6:19-24;
2. Zorgen van het leven Mt. 6:25-34.

Uitdrukkelijk geeft de Here Jezus heel concreet aan dat geen schatten moeten worden verzameld op aarde. Toentertijd waren schatten, kunstig geweven of geknoopte kleden, rijk bewerkte gewaden opgeslagen in kisten, voedselvoorraden opgeslagen in schuren, geld: stapels gouden en zilveren munten in aarden kruiken, soms verstopt onder de grond.

Als we deze zaken naar nu transporteren kunnen we denken aan: banksaldi, effectenrekeningen, onroerend goed, juwelen, kunstvoorwerpen (ook heel trendy). Maar ook bij jan Modaal: Huisje, tuintje, keukentje, auto, vakantie, sport etc. etc.

Al deze dingen zijn schatten op de aarde, die ons het leven en sterven moeilijk maken. De Here Jezus waarschuwt daarvoor, want waar onze schat volgt ook ons hart. Wat opvalt is dat Hij niet zegt, waar uw schat zal ook uw verstand zijn. Nee, want ons verstand is heel slim. Wij zeggen immers: ‘geld maakt niet gelukkig!’ Dat weten we namelijk prima. Ons hart zegt overigens er wel achteraan: ‘geld maakt niet gelukkig, maar wel gelukkig dat ik het heb!’

Ons hart zit ongelofelijk vast aan de dingen van hier beneden. De Here Jezus zegt: Verzamelt geen schatten op aarde!

In tijden van economisch neergang zoeken wij naar de meest veilige belegging. We beleggen in deposito's, want aandelen zijn gevaarlijk. We kijken naar de stand van de dollar en besluiten in euro's te beleggen. De ene keer Goud, maar morgen wellicht veiliger om onroerend goed aan te houden. We worden gek van allerlei folders op dit gebied of we worden gebeld met de vraag of we wel zeker weten, dat onze oude dag, ons pensioen veilig is gesteld. De reclame van Zwitserleven, heeft een poosje terug haar duizenden verslagen!

De Here Jezus wijst maar één uiterst veilige beleggingsplek aan en dat is de Hemel. Daar heb je allemaal geen last van mot en roest economische neergang dieven en inbrekers.

De Here Jezus noemt de beesten die onze rijkdom opvreten, maden, mijten, motten, wormen. Voor het woord roest gebruikt Hij een woord dat betekent: ‘opvreter’ Al die beesten behoren bij de dood. De praktijk is duidelijk een auto gaat een poosje mee en dan vertoont hij plekken etc. en wordt letterlijk opgevreten door de roest.

Uw loon in de Hemel

De Here Jezus raad ons dus aan te bankieren in de Hemel. Wat is dat dan....

De Here is duidelijk lees maar: Mt 5: 12 en 46 / Luc 6:23. Het is:

- Je vijand liefhebben;
- Smaad, vervolging en laster verdragen om Jezus wil;
- Afzien van eer van mensen;
- Giften geven in het verborgene;
- Bidden en vasten in het verborgene;
- Rentmeesterschap.

Dit is dus bankieren in de Hemel!

Wat is nu het loon waarover gesproken wordt?

- Dankbare vreugde van de Here zelf. Hij zegt: Goed gedaan trouwe knecht (Mt 25:21)
- De Here zegt: 'over weinig ben je trouw geweest, over veel zal ik je zetten (Mt 25:21)

Naar deze winst, profit, rendement mogen we best uitzien. Natuurlijk wij weten heel goed. Alles is genade! En dat houden we ook zo. Maar we mogen ons best eens afvragen, hoe het gaat met ons spaarsaldo in de Hemel! Lees maar eens 1 Tim 6: 17 t/m 19.

Mammon

Op het eerste gezicht lijkt dit woord een echt bijbels woord, dat tegenwoordig niet veel meer wordt gebruikt. Type het echter in Google en.... 2.030.000 hits!

In Mt 6:24 zegt de Here Jezus: 'Niemand kan twee heren dienen, want hij zal òf de ene haten en de andere liefhebben, òf zich aan de ene hechten en de andere minachten; gij kunt niet God dienen èn Mammon.'

De Mammon is een afgod. Het is Syrisch voor geld of rijkdom, dat als een god wordt vereerd. In de Willibrordvertaling is dit woord vertaald als 'geldduivel'.

Je kunt je afvragen waarom de geldgod Mammon heet. Ik las ergens: We weten het niet zeker, misschien hangt dit woord samen met het woordje 'Amen'. Amen betekent: wat vastigheid geeft. Geld zegt: 'Ik geef vastheid. Ik dek alle risico's. Net zoals alle afgoden is ook hier sprake van een leugenaar. Mammon zegent niet, maar tiranniseert. Let maar op als het om geld gaat ontstaan de meeste problemen en de grootste heibel. Verdeel maar eens een nalatenschap! Mammon is machtig, nog machtiger dan Eros. Heel veel mensen, ook christenen dienen hem.

Luther zegt het heel duidelijk: Daar heb je nu twee goden en twee volken. De God van de wereld heet geld. Alle zorg, inspanning, vlijt, leven van de wereld heet geld, geld, geld. Als je de ware God en Mammon met elkaar vergelijkt is onze God maar een godje, maar de Mammon is een gigant. Zijn kleinste vinger is groter dan heel onze God. Hij trekt ook veel meer volk. Waar onze God één mens heeft, heeft de mammon er honderdduizend.

Omdat Mammon een tegengod is, plaats Jezus ons voor de keus. U kunt niet slaaf zijn van twee heren tegelijk. Gehoorzamen aan tegengestelde bevelen kan eenvoudig niet! Hij zegt het

is of God of Mammon. Dit betekent dat we ons steeds moeten afvragen: Sta ik met mijn bezit voor 100% in dienst van Jezus? Hoezo *mijn* bezit, ik ben alleen maar rentmeester. Ik heb geld gekregen om goed mee te doen. Ik dien de Here!

De zorgen van het leven

Als je al bij jezelf dacht, dit alles heeft geen betrekking op mij, want ik ben niet rijk en heb geen aardse schatten, ga er dan maar niet vanuit dat je er dan vanaf bent. Onder dit hoofdstuk val je sowieso.

Vanaf Mt 6:25 praat de Here Jezus niet meer over het hebben van geld, maar over het *verlangen* naar geld. Hij heeft het ook over zorgen en bezorgd zijn.

Een mens moet niet denken, dat hij op al dat zorgen zijn bestaan kan bouwen. Aan al ons zorgen kunnen we niet onze zekerheid ontlenen. Het werkt eenvoudig niet. Wilt u een bewijs? Nog nooit heeft een mens zoveel zekerheid opgebouwd als tegenwoordig. Het antwoord van jongeren op de vraag naar hun levensgevoel luidt: Angst!

Wij moeten met onze zorgen de Here God niet in de weg lopen. Denk maar aan Martha (Luc. 10:38) Martha's bezorgdheid leidt af en doet afbreuk aan haar relatie met de Here. Maria heeft de goede keus gemaakt.

Tegenover deze angst stelt de Here Jezus vertrouwen op de goedheid en de trouw van onze Vader die in hemel is. De Here Jezus geeft zes eenvoudige argumenten hiervoor: Lees ze allemaal maar in de verzen 25 e.v.

1. De Here schenkt het grote geheim van het leven, zal hij dan ook niet het kleine geluk schenken van brood en kleding; (vers: 25)
2. De Here heeft vogels lief, maar ons nog veel meer. Het is kleingelovig (= klein van God denken) te denken dat wij niet belangrijker zijn dan gras en onkruid; (vers: 26)
3. Met bezorgd zijn bereik je niets; (vers: 27)
4. Stop met dat heidense denken, je hebt een vader in de hemel die van je houdt; (vers 28)
5. Uw hemelse Vader weet wel dat u dit alles nodig hebt; (vers 32)
6. De Vader geeft u nooit meer te dragen dan de moeite van vandaag. (vers 34)

Voor het gewone leven geldt de hoofdregel : Zoekt eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid! (= barmhartigheid, reinheid, zachtmoedig en vrede stichtend). Al het andere zal er bij gegeven worden. Wat dat andere is hangt af van de omstandigheden. Het zal anders zijn wanneer je stervende bent of wanneer je een andere taak / baan krijgt in het leven. In elke situatie is Hij er en geeft je wat je dan nodig hebt.

Zorgen moet je dus doen.... Niet maken.....

Niet het zorgen voor toekomst wordt weggenomen, maar de horizon van dat zorgen wordt verlegd. Uw hemelse vader weet wel dat u al die dingen nodig hebt. Uit onszelf zijn we volop bezig met de dingen van dit leven: goed eten, drinken, mooier huis, carrière in het werk etc. Dit is de verkeerde gerichtheid bij ons zorgen. Het voorwerp waar wij ons op moeten richten is: 'Zoek eerst het koninkrijk van God'

Dat laatste relateert overigens heel veel. Voorbeeld: kerkdienst / mr. Titel / dorpelwachter / zie alles in het licht van Koninkrijk. Zaken blijven nog wel belangrijk, maar worden hierdoor wel geheel anders ingekleurd.

Dit alles hebben we als bagage nodig om onze grondhouding in alle vragen op het terrein van materialisme, carrière, geld en goed etc die op ons afkomen als Christen aan te kunnen. Wilt u een samenvatting:

1. *Ontleen niet je zekerheden aan je bezit;*
2. *Ontleen je zekerheid aan de beloften van de Here;*
3. *Richt je dan ook primair op de Here, niet op bezit, danwel om bezit te verwerven;*
4. *Relativeer alles in het licht van het Koninkrijk van God.*

Nu komen we toe aan de deelvragen, die we vanuit de hiervoor weergegeven grondhouding willen beantwoorden.

Omgaan met tijd en geld

De manier waarop wij met geld en goed in ons persoonlijk leven omgaan valt net zo goed onder het begrip rentmeesterschap als de wijze waarop wij onze talenten gebruiken.

Rentmeesterschap houdt in:

- Je bent geen eigenaar;
- Verantwoording verschuldigd;
- Altijd bereid zijn om verantwoording af te leggen ook op onverwachte momenten;

Mag een christen rijk zijn?

O.T

- Als in de bijbel wordt gesproken over rijkdom, staat dat nooit los van de maatschappelijke situatie van dat moment. In het O.T. wordt rijkdom vaak als zegen van God gezien. De wetgeving rond het jubeljaar wil voorkomen, dat sommige families tot blijvende armoede vervallen.
- Profeten als Amos (ook Jacobus 5: 1 – 6) protesteren fel tegen grootgrondbezitters, die over de rug van de armen zich verrijken;
- Geld geeft macht en leid bij zondige mensen bijna altijd tot machtsmisbruik. De Here God verklaart zich dan ook tot een bondgenoot van de armen (psalm 72, 146).

N.T

In het N.T. wordt rijkdom vooral als gevaar gezien. Rijkdom biedt valse zekerheid (Luc. 12:13-31) en kan de mens gemakkelijk in de ban van de hebzucht brengen (1 Tim 6:6-10)

Laten we maar eerlijk zijn: Geld heeft de gevaarlijke eigenschap om de mens oogkleppen voor te doen, iemand lippen, handen ogen en hart te bevriezen.

In de jong christelijk kerk vinden we naast armen ook veel rijken. Je kunt denken o.a. aan Filémon. Omdat deze rijken grote huizen hadden, werden hun huizen vaak als plaats voor de samenkomst gebruikt.

Het bezit van geld wordt in het N.T. niet zonder meer zondig genoemd. In de bijbelse visie gaat het om de vragen:

1. Hoe kom je er aan?
2. Wat doe je er mee?

Paulus zet niet de rijken onder druk om al hun bezit te verkopen en aan de armen te geven. Hij zegt wel (1 Tim 6: 17 –19)

1. wees niet hooghartig;
2. vertrouw niet op u geld, maar vertrouw op God;
3. wordt rijk in goede werken.

Wij komen dan al snel op het geven van giften. Tienden moet je geven etc... Daar kunnen dan als snel discussie over ontstaan, want Paulus rept nergens over tienden en de maatschappelijk situatie was toentertijd heel anders. Nu zijn er gemeenschapsvoorzieningen etc. Bovendien zijn er nu heel veel gezinnen die de tienden absoluut niet kunnen betalen etc.

Dit is weer achteraf, van de onderkant bekeken. Laten we luisteen naar de Spreukendichter (3:9) ; Vereer de Here met uw rijkdom en met de eerstelingen van al uw inkomsten! Het gaat dus niet om wat we overhouden, dan blijft er niet veel over. Giften gaan er het eerst af, dat zijn de eerstelingen.

Kortom bij ons huishoudboekje / planning / begroting o.i.d. wordt op de voorhand rekening gehouden met onze giften. Zo zijn we rentmeester over hetgeen aan ons is toevertrouwd.

Dat geld overigens ook voor het gebruik van onze tijd en talenten.

Voor sommige is het makkelijker om geld te geven, dan om tijd af te staan voor God, voor de kerk, voor elkaar. Maar zo makkelijk komen we er niet vanaf. We leven niet alleen voor onszelf. We hebben verantwoordelijkheid voor elkaar. Wilt u een volgorde? Na de Here komt:

1. Partner, gezin, familie en vrienden
2. Gemeente van Christus
3. samenleving

Niet alles tegelijk natuurlijk. Bovendien moet rekening gehouden worden met de situatie waarin we leven. Gezinssituatie, werksituatie sommige functies vragen veel inzet, zodat val alle partijen, ook gezin en/of partner een offer wordt verwacht. Als dat in goed overleg kan prima....

Je bent echter niet lekker bezig als je nogal veel op pad bent voor bijvoorbeeld de kerk, maar intussen je gezin en huwelijk verwaarloosd.

Het komt er wel op aan dat we de dingen oppakken, die als verantwoordelijkheid van Godswege ontvangen. We vragen bij de afweging daarbij om de leiding van Heilige Geest, zodat we eerlijk en weloverwogen ja of nee kunnen zeggen tegen een beroep dat op ons wordt gedaan.

Tijdsbesteding

Ik las ergens: Tijd is een geschenk! Er wordt veel tijd verknoeid. Een week telt 168 uur. Hiervan blijft na aftrek van werken 40 uur, slapen 60 uur, eten en persoonlijke verzorging 16 uur ongeveer 52 uur vrije tijd over.

Ga bij u zelf maar eens na hoeveel van deze 52 uur u besteed aan de Here en Zijn Koninkrijk!

Conclusie

- Tijd hebben we ook in bruikleen
- Het adagium Tijd is geld = een illusie
- Eén investering is volkomen veilig = Jezus alleen.

Bronnen:

Bijbel

Bijbel met kantekeningen

Ds. G. van den Brink / Mattheüs

Drs. A.P. de Jong + J. Koppelaar + H. de Vries /Geboeid door geld en goed

L.M. Vreugdenhil /Discipelschap

Martine Vonk / Rentmeesterschap

Ir. Hans van Roon + Dr. Ir. Henk J. de Vries / Ondernemen met God

Dr. J. van Bruggen / De Bergrede

R.C. Chewning + J.W. Eby + S.J. Roels / Hoe kan een christen zaken doen

‘Geboeid door geld en goed’

Vragen voor de gespreksgroepen:

1. Spreek met elkaar over de volgende onderwerpen:
 - uw eigen besteding van geld en tijd;
 - Uw omgaan met uw carrière / baan.

2. Staat uw relatie met de Here wel eens onder druk, door uw bezit (geld, goed , baan).
3. Kan (Mag) een Christen rijk zijn?
4. Op welke manier wil God dat we van ons inkomen delen met anderen?
5. Hoe gaat u om met de kleine en grote zorgen van het leven?
6. Op welke wijze geeft u invulling aan de opdracht: 'Zoekt eerst het koninkrijk van God?' Betekent dit dan ook dat u in concrete situaties met 'aardse' goederen wordt gezegend?
7. Hoe ziet u het begrip 'loon in de Hemel'? (zie ook Mt 5: 12 en 46 Mt 6: 4 + 18 , MT 25 : 21 en 1 Tim 6 :17)